

Noe å lære av

Legene som skulle håndtere spanskesyken høsten 1918, hadde en formidabel oppgave. Sykdomsbildet var dramatisk, det infeksjøsne agens ukjent og behandlingsmulighetene få. Desto mer imponerende er det å lese hvordan de observerte, resonerte og fattet beslutninger. 1919-årgangen av Tidsskriftet inneholder en rekke artikler om influensaepidemien som er vel verdt å lese også i dag. Vi har publisert en del av disse artiklene på www.tidsskriftet.no. Der har vi også samlet andre historiske og aktuelle lenker til vitenskapelige artikler om influensa. I tillegg har vi publisert en helt fersk artikkel om den nye influensa A (H1N1) først på nett.

Charlotte Haug

Charlotte Haug
redaktør

Tidsskrift for Den norske legeforening

Legenes hus
Akersgata 2
Postboks 1152 Sentrum
0107 Oslo

Redaktør
Charlotte Haug

Medisinske redaktører
Are Brean
Michael Bretthauer
Odd Terje Brustugun
Trine B. Haugen
Åslaug Helland
Erlend Hem
Geir Jacobsen
Anne Kveim Lie
Siri Lunde
Mette Sagsveen
Preben Aavitsland

Redaksjonskomité
Guri Rørtveit (leder)
Lill-Tove Rasmussen Busund
Ola Dale
Karl Otto Nakken
Geir Riise
Baard-Christian Schem
Annetine Staff
Marte Walstad

Faste medarbeidere
Anne Forus
Anne Langdalen
Guttorm Raknes
Oda Riska
Jan Didrik Schjøtt
Kari Skinningsrud
Olav Spigset
Kari Tveito
Marit Tveito
Leiv Otto Watne
Ragnhild Ørstavik

Sentralbord 23 10 90 00
Redaksjon 23 10 90 50
Telefaks 23 10 90 40
www.tidsskriftet.no

tidsskriftet@legeforeningen.no
nettredaksjonen@legeforeningen.no
annonser@legeforeningen.no

Redaksjonssjef
Anne Ringnes

Produksjonssjef
Berit Seljebotn

Manuskriptredaktører
Åslaug Flo
Marit Fjellhaug Nylund
Raida Ødegaard

Bilderedaktør
Anne Gitte Hertzberg

Redaksjonssekretærer
Jorunn B. Kvarme
Gunn Marit Seberg
Liv Thier

Nettredaksjonen
Nettredaktør Stine Bjerkestrand
Kari Ekelund
Eline Feiring
Ine E. Furulund
Gro Rabben
Tengel Sandtrø
Stein Runar Østigaard
Anne Aaby

Prosjektutvikler
Frauke Becher

Markedsseksjonen
Markedssjef Ellen Bye Knutsen
Anne-Britt Dahl
Karin Wallin
Mira Østbye

Illustrasjonsfoto BSIP/GV-Press/NordicPhotos

Unge private hodepine

Hva forteller forsidebildet? En vellykket ung jente; attraktiv, smart, med teknisk utstyr for sms, musikk, Facebook og effektivt skolearbeid, og med et skrivebord som vitner om ryddighet og kontroll. Og samtidig en jente som gjemmer seg, er litt uglad i blikket, litt stram i håndknokene. Er presset i overkant? Forsøker hun å skjule sin private lille hodepine?

Kanskje er hun blant de 65% av jentene i Oslo som rapporterte stort press for å lykkes (1). Disse rapporterte også mer smerter og tristhet enn de øvrige. Ny forskning viser at erfaringer så vel som gener styrer utviklingen av unges hjerne, kropp og mentale funksjoner. Satsing på ungdom synes imidlertid i Norge å falle mellom to stoler: barndom og voksen alder.

I 1904 var en tilsvarende situasjon i USA begrunnelsen når forskeren Granville Stanley Hall (1844–1924) rettet oppmerksomheten mot ungdom i et omfattende tobindsverk (2). Arbeidet ga grunnlag for ungdomsmedisin (adolescent medicine), et felt med raskt stigende oppmerksomhet internasjonalt.

Vi vet i dag at godt skole- og fritidsmiljø, støttende foreldre og voksne som gir unge muligheter for å utnytte egne evner, har stor forebyggende effekt. Når helseproblemer oppstår, er prognosen avhengig av tidlig kunnskapsbasert intervensjon. Bagatellisering og kamuflering av fysiske og psykiske helseplager, for eksempel ved bruk av hodepinetabletter, øker risikoen for kronifisering.

Det er derfor tankevekkende å lese artikkelen i dette nummer av Tidsskriftet som viser at én av fire 15- og 16-åringer bruker reseptfri smertestillende medisin daglig eller ukentlig (s. 1447).

Ole Rikard Haavet
o.r.haavet@medisin.uio.no
Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Haavet OR, Straand J, Saugstad OD et al. Illness and exposure to negative life experiences in adolescence – two sides of the same coin? A study of 15 year olds in Oslo, Norway. *Acta Paediatr* 2004; 93: 405–11.
2. Hall GS. Adolescence: Its psychology and its relation to physiology, anthropology, sociology, sex, crime, religion, and education. New York, NY: Appleton Press, 1904.

Se også side 1444 og 1451.